

Hvad er en religion?

Der findes ikke én definition af religion, som alle religionsforskere kan blive enige om. Fælles for de fleste definitioner er dog, at **religion** indebærer forestillinger, handlinger og fællesskaber, der har forbindelse til noget overnaturligt eller guddommeligt.

Religionsforskere skelner mellem:

- *substantielle definitioner*, der siger noget om, hvad en religion er (for eksempel tro på gud)
- *funktionelle definitioner*, der siger noget om, hvad en religion gør (for eksempel skaber fællesskab).

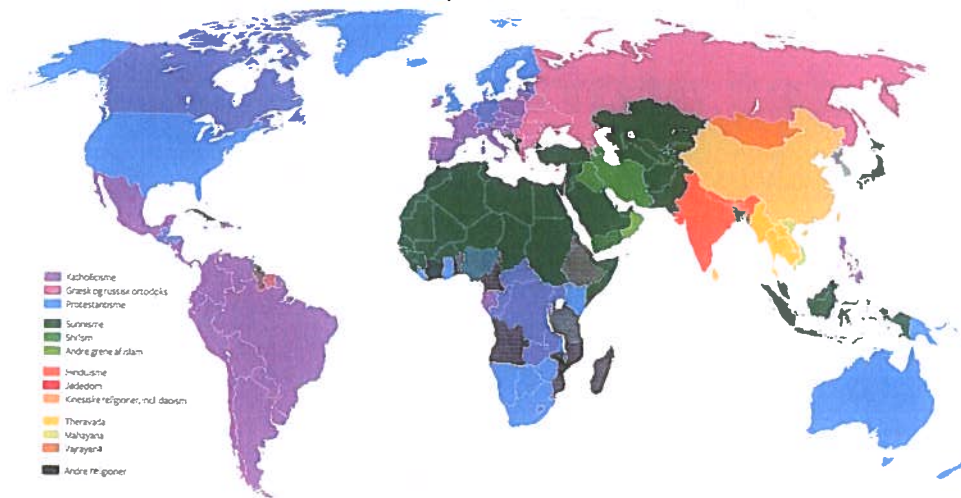
En ofte anvendt religionsdefinition i danske lærebøger stammer fra den franske religionssociolog Émile Durkheim:

En religion er et sammenhængende system af forestillinger og handlinger, der forholder sig til hellige objekter, det vil sige ting, som er udskilte og omgærdet af forbud, og som forener alle tilhængerne deraf i ét moralsk fællesskab.

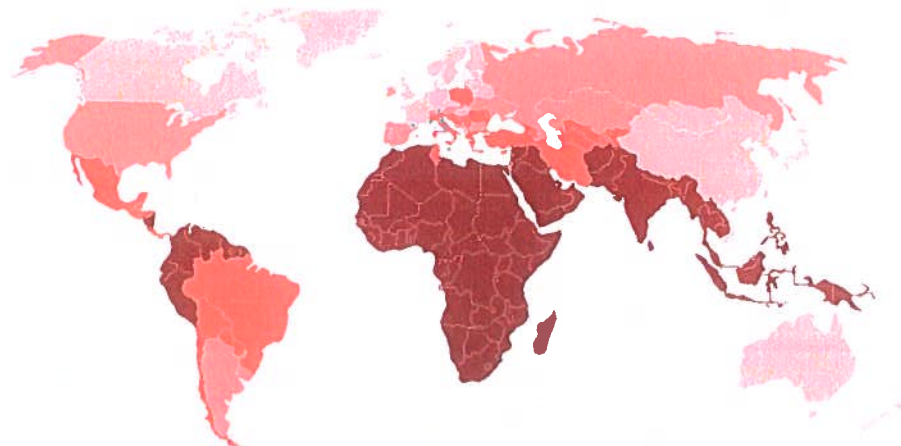
Man skelner desuden mellem *universalistiske* religioner, der er for alle, for eksempel kristendom, islam og buddhisme, og *etniske eller partikulære* religioner, der er for et folk eller en gruppe, for eksempel jødedom. Universalistiske religioner er missionerende, hvilket vil sige, at de ønsker at sprede deres religiøse budskab til andre.

Religioner kan desuden være *eksklusive*, det vil sige, at de ikke tillader medlemskab af eller tro på andre religioner, for eksempel kristendom, islam og jødedom, eller *inklusive*, det vil sige, at de tillader tro på flere religioner samtidig, for eksempel hinduisme, buddhisme og new age.

Nogle religioner er *frelsesreligioner*, hvilket vil sige, at fokus er på at blive frelst fra denne verdens ulyksaligheder og komme til et bedre sted. Andre religioner er *frugtbarhedsreligioner*, hvilket vil sige, at fokus er på at forbedre menneskets forhold i denne verden.

Figur 4.1 Religioner på verdensplan 2018

Kilde: Wikipedia.

Figur 4.2 Religiøsitetsindeks– jo mørkere, desto mere religiøs. 2015

Kilde: Gallup, 2015.

Hvad kan du bruge din viden om religion til?

Du kan bruge din viden om religion til at skelne mellem forskellige typer af religion og til at afgrænse religion fra religionslignende fænomener, for eksempel politisk dyrkelse af en stærk leder eller fans dyrkelse af deres musik- eller sportsidoler. Du kan også bruge din viden om religion til at afgøre, om det materiale, du arbejder med, primært belyser religiøse forestillinger, handlinger eller fællesskabet og dets normer og værdier. Se også 'Ninian Smarts religionsmodel' (side 138) og 'Civil-religion' (side 140).

Myte

Hvad er en myte?

I hverdagsprog er en myte en løgn eller illusion, som når en journalist for eksempel afslører, at det er en myte, at en bestemt slankekur virker. Men i religionsfaget har ordet **myte** en helt anden betydning.

I religionsfaget er en *myte* en særlig autoritativ fortælling, der forklarer, klassificerer og legitimerer nutidige forhold.

Myter:

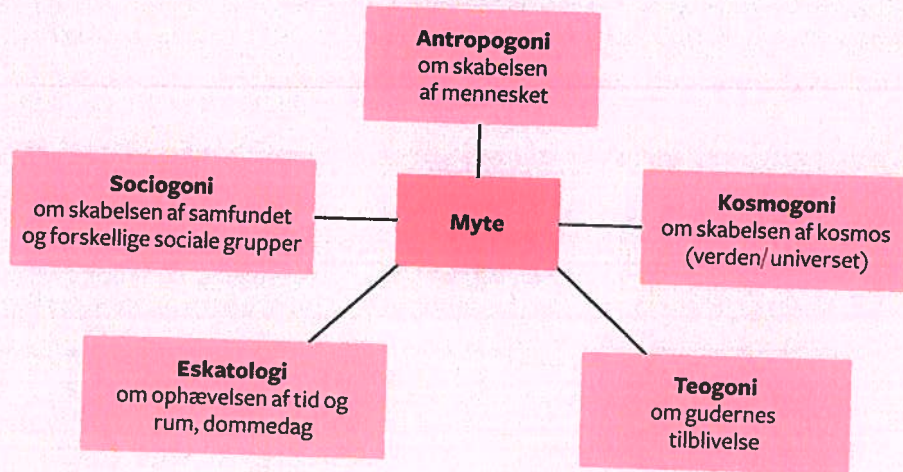
- involverer *guddommelige væsener*, det vil sige guder, ånder, afdøde forfædre osv.
- foregår ofte *uden for kendt tid og rum*, ofte kaldt for *urtiden*. Handlingen i myten kan altså ofte ikke dateres eller placeres geografisk
- udvikler sig ofte fra *kaos til kosmos*, det vil sige fra det simple og kaotiske til det komplekse og ordnede univers
- skaber og opretholder et bestemt verdensbillede og en bestemt *klassifikation* af for eksempel tiden, forholdet mellem gud og menneske, mellem mennesket og dyrene, mellem kønnene, mellem forskellige samfundsklasser osv.
- *forklarer og legitimerer*, det vil sige retfærdiggør, hvorfor verden ser ud, som den gør.

Hvad kan du bruge viden om **myter** til?

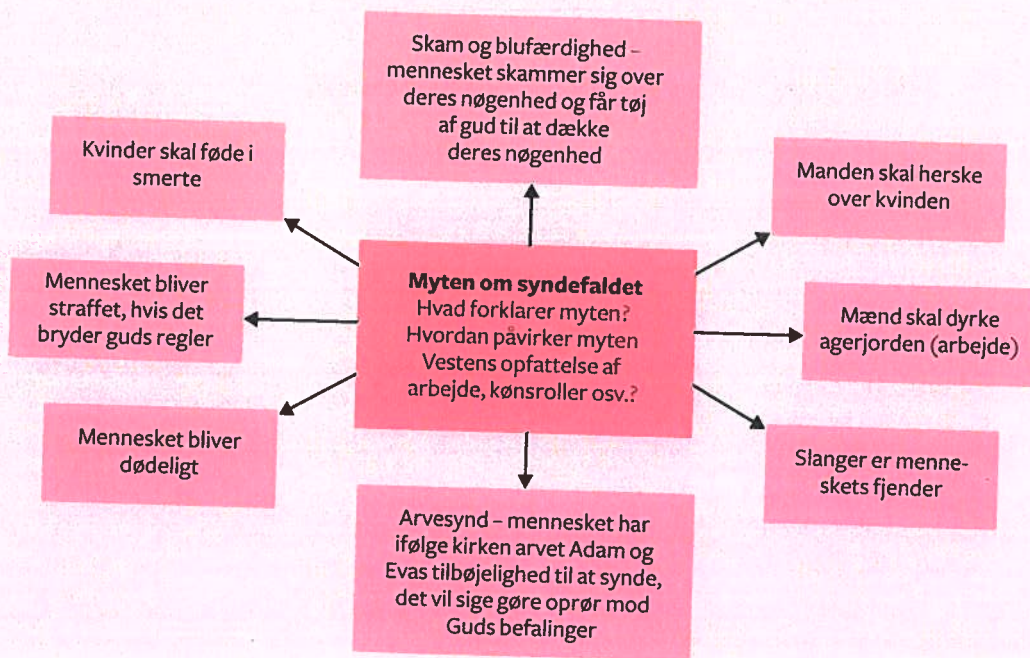
Du kan bruge din viden om myter til at forklare religioners klassifikationer og forestillinger. Husk, at myter ofte foregår uden for kendt tid og rum, involverer guddommelige væsener, klassificerer og legitimerer vores opfattelse af liv og død, naturen, tiden, arbejdet, kønsroller med videre.

Hvis du vil vide mere: Maria Madsen m.fl.: KS-bogen. Forlaget Columbus, 2. udgave 2018, s. 199-201.

Figur 4.6 Hvilke myter findes der?

Figur 4.7 Myten om syndefaldet

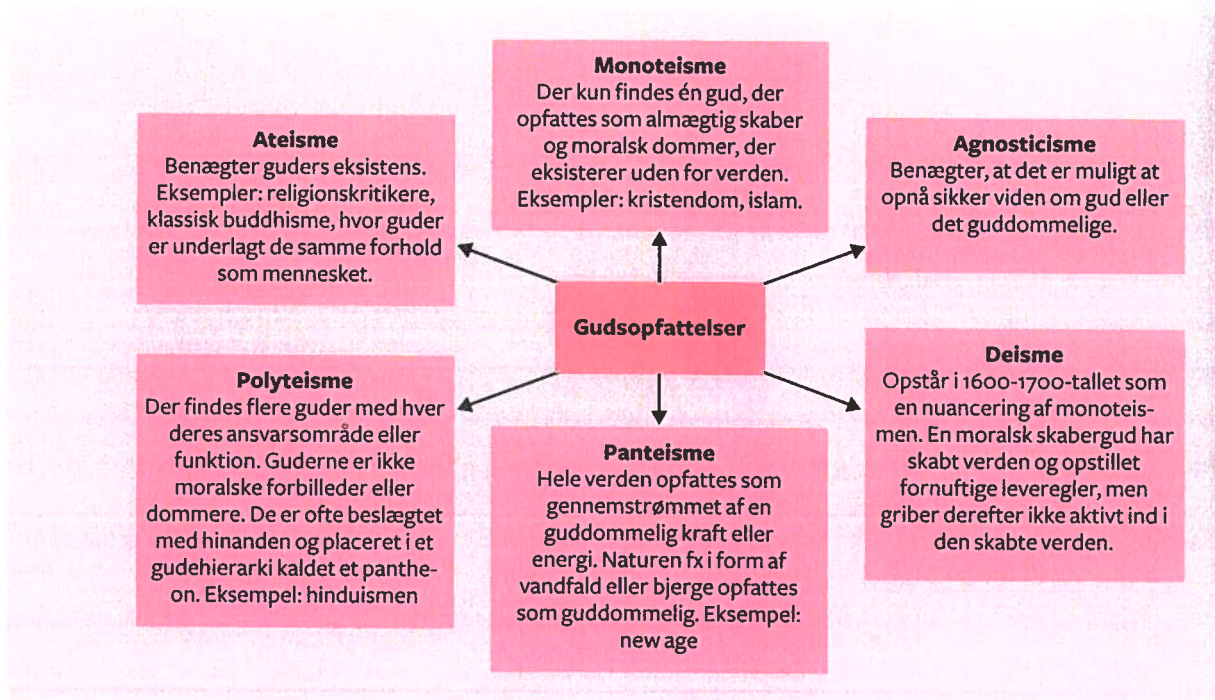

Gudsopfattelse

Hvad er en gud?

Guder er overnaturlige væsener, som mennesket tænkes at være afhængige af og forholder sig til i form af ritualer. I modsætning til ånder, dæmoner eller afdøde forfædre, der er fysisk begrænset til en lokalitet, er guder ofte allestedsnærværende, det vil sige, at de kan være til stede på flere forskellige steder på en og samme tid.

Figur 4.8 Hvilke gudsopfattelser findes der?

Hvad kan du bruge viden om gudsopfattelser til?

Du kan bruge din viden om gudsopfattelser til at skelne mellem og sammenligne forskellige religioners opfattelser af gud. Forskellige gudsopfattelser kan være baggrunden for konflikter, for eksempel mellem ateister og monoteister (se også 'Religionskritik' side 157). Forskellige gudsopfattelser kan desuden føre til forskellige tolkninger af de hellige tekster (se eksempelvis 'Traditionel, moderne og senmoderne religiøsitet' side 158).

Hinduismen er en polyteistisk religion med mange guder, hvilket bl.a. kan ses hos sælgeren af gudeplakater i delstaten Gujarat, i Indien. Mange hinduer køber gudeplakater af deres favoritguder og hænger dem op i deres hjem eller på deres arbejdsplads.